

Tarkastuslautakunnan Arviointisuunnitelma 2026

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Aluevaltuusto 14.9.2026

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Hyvinvointialuelain 125 §

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valmistella aluevaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden riittävyttä talouden tasapainotuksen kannalta.
- 4) huolehtia hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- 5) valvoa, että 89 §:ssä säädettyä velvollisuutta ilmoittaa sidonnaisuuksista noudatetaan ja saattaa ilmoitukset aluevaltuuston tiedoksi
- 6) valmistella aluehallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan arviointitehtävät

- Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta on suunnitelmallista ja se perustuu tarkastuslautakunnan hyväksymään valtuustokauden kattavaan arviointiohjelmaan, jota tarkennetaan vuosittain arviointisuunnitelmaksi.
- Arviointiaiheet valitaan hyvinvointialueen strategian ja aluevaltuuston määrittelemien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden pohjalta siten, että arvioinnit keskittyvät talouden ja toiminnan kannalta olennaisiin kysymyksiin.
- Tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset esitetään vuosittain arviointikertomuksessa sekä muissa raporteissa tilikauden aikana.
- Arviointikertomus käsitellään aluevaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.
- Aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheetta.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTITEHTÄVÄT

Talousarviotavoitteiden toteutumisen arviointitehtävä

Ovatko aluevaltuuston talousarviossa hyvinvointialueelle ja sen konsernille asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet?

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet.

Strategian toteutumisen arviointitehtävä

Tarkastuslautakunta arvioi harkitsemassaan laajuudessa strategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista, sekä sitä toteuttavatko talousarviossa asetetut tavoitteet hyvinvointialueen strategiaa.

Hallituksen esitys:
Tarkastuslautakunnan tulisi arvioinnissaan kiinnittää huomiota myös näiden hyvinvointialueiden strategiassa esitettyjen tavoitteiden toteutumiseen.

Toiminnan tuloksellisuuden arviointitehtävä

Tavoitteiden toteutumisen arvioinnin lisäksi tarkastuslautakunnalla on oikeus arvioida myös hyvinvointialueen toiminnan, toimintatapojen ja palvelujen järjestämisen tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Toimintakertomuksen arviointitehtävä

Antaako toimintakertomuksessa esitetty selvitys riittävät tiedot aluevaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta ja onko toteuttaminen ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista?

Talouden tasapainottamisen arviointitehtävä

Tarkastuslautakunta arvioi hyvinvointialueen talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden riittävyyttä tasapainotuksen kannalta.

Hallituksen esityksestä:
Oleellista olisi, että lautakunta tuottaisi lisäarvoa ja tukea aluevaltuuston päätöksenteolle tuottamalla ja hankkimalla uutta tietoa ja näkemyksiä hyvinvointialueen taloudesta ja hallinnosta. Lisäarvoa tuottava arviointi sisältää toimenpidesuosituksia ja vaihtoehtojen pohdintaa. Asiantilan pelkkä toteaminen ei vielä riitä arvioinniksi.

Minna Ainasvuori, BDO
"Arviointi on lähtökohtaisesti jälkikäteistä, mutta 'reaaliaikaista' arviointia ei ole kielletty. Mm. talouden arvioinnissa on syytä peilata arviointihetkeen ja tulevaan, ei pelkästään toteutuneisiin lukuihin."

Arviointien toteuttaminen

- Arvioinnit toteutetaan tarkastuslautakunnan hyväksymien arviointiperiaatteiden mukaisesti.
- Arvioinneissa käytetään monipuolisesti eri tietolähteitä. Monipuolisella tietojen keruulla pyritään varmistamaan riittävän laaja ja objektiivinen käsitys arviointiaiheesta. Keskeisiä tietolähteitä ovat:
 - Arviointitilaisuuudet
 - Tilinpäätös- ja toimintakertomustiedot
 - Osavuosikatsaukset ja muut seurantaraportit
 - Asiakirja-aineistot sekä verkkosivuilta ja tietojärjestelmistä saadut tiedot
 - Asiakas- ja asukaspalautteet
 - Valtakunnalliset selvitykset ja vertailutiedot
 - Haastattelut, tietopyynnöt ja kyselyt
- Vuosittain arvioidaan
 - Talousarvion sitovien tavoitteiden toteutuminen
 - Strategisten ja talousarvion toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen
 - Talouden tasapainotuksen toteutuminen ja toimenpiteiden riittävyys
 - Talouden tilan arviointi hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa sekä
 - Arviointisuunnitelmassa määritellyt erillisaiheet

Arvioinnin tavoitteet

- Tarkastuslautakunnan arviointien tarkoituksena on tuottaa aluevaltuustolle tietoa toiminnan ja talouden ohjausta ja päätöksentekoa varten.
- Arviointikertomuksessa aluevaltuusto saa tietoa asettamiensa tavoitteiden toimeenpanon onnistumisesta ja sekä tietoa hyvinvointialueen toiminnan tuloksellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta.
- Arviointitiedon hyödynnettävyyttä parantaa tiedon ajantasaisuus.
- Arviointikertomus on objektiivinen, selkeä ja tiivis kokonaisuus, jonka tavoitteena on toiminnan kehittäminen.

”Uudistusten aikana on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota toiminnan ja palvelujen arviointiin. Arvioinnilla edistetään ja vahvistetaan palveluiden tuottamista kuntalaisille kuntalaislähtöisesti ja tuloksellisesti.”

Lähde: Kuntaliitto, Kehittyvä tarkastuslautakunta tavoitteiden toteutumisen ja tuloksellisuuden arvioijana.

Arviointisuunnitelma 2026

Vuonna 2026 arviointikohteita ovat:

Yleiset arviointikohteet

- Hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin talouden arviointi
 - Talousarvion sitovien tavoitteiden toteutuminen
 - Strategisten ja talousarvion toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen
 - Hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin talous
 - Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027–2029
- Talouden tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutuminen
- Hyvinvointialueen tuloksellisuuden arviointi
- Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen 2025 vaikuttavuuden seuranta

Erillisiaiheet

- OYS sairaalapalvelut ja ensihoito
- Sairaanhoidolliset palvelut
- Henkilöstöresurssien johtaminen
- Hankinnat
- Hallinto ja päätöksenteko

Arviointisuunnitelma 2026

Muita tehtäviä arviointikaudella 2026-2027 ovat mm.

- Yliopistosairaaloita ylläpitävien hyvinvointialueiden tarkastuslautakuntien tapaamisen järjestäminen Oulussa 9.-10.9.2026
- Esitys aluevaltuustolle tilintarkastuksen optioiden käytöstä
- Hallintosäännön tarkastelu ja tarkentaminen tarkastuslautakuntaa koskevissa asioissa sekä ulkoisen tarkastuksen toimintasäännön laatiminen
- Tarkastuslautakunnan palautekysely aluevaltuutetuille touko-/kesäkuussa 2027

Kiitos.

Lisätiedot:

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja
Niilo Keränen
p. 044 989 2135
niilo.keranen@pohde.fi

Tarkastusjohtaja
Tarja Lempeä
p. 050 407 2078
tarja.lempea@pohde.fi